

<https://doi.org/10.38190/ope.13.1-2.4>

Stručni rad

VAŽNOST ERASMUS+ MOBILNOSTI UČENIKA U OBRAZOVANJU ZA PODUZETNIŠTVO NA PRIMJERU EKONOMSKE I BIROTEHNIČKE ŠKOLE BJELOVAR

Marija Dušek, dipl. oec.

Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar
Poljana dr. Franje Tuđmana 9, 43000 Bjelovar, Hrvatska
Tel.: +38598833347, E-mail: marija.dusek@gmail.com

Gabriela Kralj Bartovčak, mag. oec.

Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar
Poljana dr. Franje Tuđmana 9, 43000 Bjelovar, Hrvatska
Tel.: +385916179442, E-mail: gabrielakralj@gmail.com

SAŽETAK

Ovim istraživanjem nastoji se utvrditi stav učenika prvih, drugih i trećih razreda o važnosti Erasmus+ mobilnosti učenika u procesu obrazovanja za poduzetništvo na primjeru Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar. Nakon uspješno provedenog prvog projekta, s ciljem upoznavanja učenika, nastavnici, prijavitelji projekta predstavili su provedene aktivnosti učenicima prvih, drugih, trećih i četvrtih razreda te učenicima osnovnih škola. Cilj je analizirati stavove učenika o utjecaju Erasmus+ mobilnosti učenika na obrazovanje za poduzetništvo koje će im omogućiti veću konkurentnost na tržištu rada i provedbu ovakvog oblika nastave u kojem se učenici upoznaju s međunarodnim trendovima. Empirijskim istraživanjem ispitali smo i analizirali stavove učenika koji nisu sudjelovali u Erasmus+ projektima te procijenili zainteresiranost učenika za buduće Erasmus+ projekte. Anketom je obuhvaćeno ukupno 180 učenika iz 12 razreda smjer ekonomist i upravni referent u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar. Obradom podataka prezentirana je učestalost pojedinih odgovora u anketi, pri čemu su odgovori bili ponuđeni u obliku skale od 1 do 5 te u obliku Likertove ljestvice. Pri obradi i prezentaciji podataka značajnih za temu znanstvenog rada korištene su različite metode znanstvenog istraživanja kao što su: metoda analize i sinteze, metoda komparacije, metoda klasifikacije, metoda indukcije i dedukcije, metoda deskripcije i metoda kompilacije. Prema empirijskom istraživanju većina ispitanika želi sudjelovati u Erasmus+ mobilnostima i smatra ih važnim u obrazovanju za poduzetništvo. Iz dobivenih rezultata došlo se do zaključka da bolja i učestalija prezentacija uspješno provedenih projekata može rezultirati postizanjem širih i međunarodno prepoznatih ishoda učenja u području poduzetništva. Istraživanjem je potvrđena radna hipoteza koja glasi: „Erasmus+ mobilnosti učenika unapređuju razinu obrazovanja odgojno-obrazovnih ustanova za poduzetništvo“.

Ključne riječi: „Erasmus+ mobilnost“; „obrazovanje za poduzetništvo“; „konkurentnost na tržištu rada“

1. UVOD

U uvjetima brzoga tehničko-tehnološkoga napretka i razvoja informatike i znanosti sve zahtjevnije tržište traži i suvremeni odgoj i obrazovanje za poduzetništvo. Upravo Erasmus+ programi Europske unije mogu učenicima i nastavnicima omogućiti stjecanje međunarodnog iskustva i proširenje svojih znanja i vještina. U obrazovanju za poduzetništvo Erasmus+ mobilnosti mogu pružiti dodatne mogućnosti za razvoj kreativnih i inovativnih poduzetničkih ideja, vještina i znanja ključnih za uspjeh u poduzetništvu. Sudionici mobilnosti imaju priliku upoznati druge kulture, usavršavati jezik, poslovne ideje i modele što učenicima može omogućiti veću konkurentnost na tržištu rada, a nastavnicima cjeloživotno obrazovanje koje pridonosi kvalitetnijem obrazovanju za učenike te potiče inovacije u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Važno je istaknuti da je poduzetništvo jedna od osam ključnih kompetencija kojom se vlade Europske unije pozivaju da učenje i poučavanje poduzetništva učine dijelom svojih strategija za cjeloživotno obrazovanje. U današnjem globaliziranom svijetu uloga je odgojno-obrazovnih ustanova omogućiti učenicima stjecanje sposobnosti, vještina i poduzetničkih kompetencija. U svrhu povećanja konkurentnosti učenika na tržištu rada, Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar dodijeljena je Erasmus+ akreditacija u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za razdoblje od 2023. do 2027. godine.

Kako bismo utvrdili stavove učenika o važnosti Erasmus+ mobilnosti učenika u procesu obrazovanja za poduzetništvo, u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar provedeno je empirijsko istraživanje pomoću anketnog upitnika na uzorku od 180 učenika. Na temelju analize odgovora došlo se do zaključka o važnosti Erasmus+ mobilnosti učenika u obrazovanju za poduzetništvo.

2. OBRAZOVANJE ZA PODUZETNIŠTVO

Prema Škrčić i Mikić (2011) poduzetništvo se počelo razvijati u 12. stoljeću u Italiji, a počelo se širiti u 15. stoljeću kao uobičajena praksa. U počecima razvoja poduzetništva trgovalo se hranom između plemena u svrhu preživljavanja. U početku su poduzetnici bili feudalci, gusari, državni činovnici, mešetari, trgovci i obrtnici. Trgovalo se krznom, medom, životinjama, robovima i sl. Kasnije su se razvili poduzetnici koji su vršili razmjenu europskih proizvoda za tropske i subtropske.

U današnjem suvremenom društvu poduzetništvo se značajno razlikuje od onoga u prošlosti. Poduzetništvo je jedna od osam ključnih kompetencija kojom se vlade Europske Unije pozivaju da učenje i poučavanje poduzetništva učine dijelom svojih strategija za cjeloživotno učenje. Upravo iz tih razloga vidljiva je važnost obrazovanja za poduzetništvo u srednjim strukovnim školama koje generiraju različite profile zanimanja učenika koji u budućnosti postaju potencijalni poduzetnici ili rade za poduzetnike.

Značajno se razlikuju rasprave o obrazovanju za poduzetništvo. Neki smatraju da učenike treba poticati na osnivanje vlastitih poslovnih organizacija. To se temelji na prilično uskoj definiciji poduzetništva kojom se smatra da je poduzetništvo samo pokretanje vlastitog poslovanja. Drugi smatraju kako se uopće ne radi o pokretanju novih poslovnih organizacija, već da umjesto toga učenici postaju kreativniji, usmjereniji na prilike, proaktivni i ino-

vativni, pridržavajući se šire definicije za poduzetništvo koja je relevantna za sva životna područja (Lackéus, 2015).

Smisao obaju pristupa je u tome da učenici trebaju tijekom obrazovanja unaprijediti svoje sposobnosti i vještine kako bi bili što konkurentniji na tržištu rada i spremni stvoriti vrijednost za sebe i druge. Obrazovanje za poduzetništvo može se pružati na različitim razinama, uključujući osnovnu i srednju školu, fakultet i različite programe za daljnje obrazovanje. Ove programe mogu ponuditi različite institucije poput sveučilišta, poslovnih škola, državnih i privatnih organizacija.

Jedna od mogućnosti kako učenike učiniti poduzetnijima je aktivnim pristupom „učenje djelovanjem“ (*learnin by doing*). Ovim pristupom učenicima se omogućava razvoj poduzetničkih kompetencija radom u interdisciplinarnim timovima te putem komunikacije i učenja pod nadzorom mentora izvan škole. Da bi to funkcioniralo u praksi, odgojno-obrazovne ustanove trebaju se usmjeriti na suvremene metode i procese učenja i poučavanja za stvaranje novih vrijednosti (Lackéus, 2015).

3. ERASMUS+ MOGUĆNOST OBRAZOVANJA ZA PODUZETNIŠTVO

Erasmus+ program promiče obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Program se sastoji od nekoliko ključnih aktivnosti. Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar do sada je provela projekt u okviru „Ključne aktivnosti 1“. Spomenuti program omogućuje aktivnosti mobilnosti za učenike i osoblje u strukovnom obrazovanju. Mogućnost programa je ta da mobilnost u svrhu učenja bude opcija za sve učenike strukovnog obrazovanja, što doprinosi povećanju poduzetničkih kompetencija, razumijevanju različitih kultura i jačanju jezičnih vještina koje stječu obrazovanjem u inozemstvu.

Erasmus+ projekti pružaju i mnogobrojne mogućnosti usmjerene na strukovne nastavnike kao što su cjeloživotno obrazovanje, promatranje svakodnevnog rada, podupiranje obrazovnog, profesionalnog i osobnog razvoja nastavnika, što pridonosi kvalitetnijem obrazovanju za učenike te poticanju inovacija u odgojno-obrazovnim ustanovama. Uloga strukovnih odgojno-obrazovnih ustanova je omogućiti učenicima promjene u sposobnostima, vještinama i načinu usvajanja ishoda učenja.

U okviru Poziva na podnošenje prijedloga za program Erasmus+, a u svrhu povećanja konkurentnosti učenika na tržištu rada, Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar prijavila je Erasmus+ akreditaciju u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za razdoblje od 2023. do 2027. godine. Projektni prijedlog je prihvaćen od strane Agencije za mobilnost i programe Europske unije u siječnju 2023. godine te je Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar dodijeljena Erasmus+ akreditacija u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Dodijeljenom Erasmus+ akreditacijom podupiru se aktivnosti mobilnosti učenika i mobilnosti nastavnog osoblja.

Nacionalnim kurikulumom za pojedine smjerove nije predviđena stručna praksa u poslovnim organizacijama, a mogućnosti koje učenici imaju kroz program Erasmus+ idealan su alat za stjecanje radnog iskustva i kompetencija temeljenih na radu koje su često uvjet za pronalazak zaposlenja. Kroz ovaj program učenicima se sustavno omogućuje sudjelovanje u aktivnostima mobilnosti te izravan kontakt i interakcija s predstavnicima poslovnih organizacija koje posluju na tržištu od kojih mogu prikupiti mnoštvo korisnih znanja i savjeta.

Dodjelom Erasmus+ akreditacije učenicima Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar pruža se mogućnost za učenje, dijeljenje i prenošenje znanja, te povezivanje nastavnih smjerova, a također se podupire internacionalizacija i institucijski razvoj same škole. Uključivanjem aktivnosti mobilnosti u „svakodnevni školski život“ postavlja se jedan novi standard kvalitete strukovnog obrazovanja. Učenicima se na ovaj način osigurava cjelovitost kvalitete obrazovanja, stjecanje dragocjenih vještina i iskustava te se time doprinosi modernizaciji obrazovanja, osposobljavanja i rada u inozemstvu.

Nastavnici su nositelji odgojno-obrazovnog procesa, njihova uloga nije samo u dijelu prijenosa znanja, već je i njihova osobnost važan čimbenik obrazovanja svakog učenika. U današnje moderno doba odgojno-obrazovni djelatnici suočeni su s uvođenjem novih tehnologija, digitalizacijom, promjenama načina rada i novim metodama učenja i poučavanja što može direktno utjecati na kvalitetu rada s učenicima i ostvarenje ciljeva internacionalizacije škole. Jedan od ciljeva škole je potaknuti veći broj nastavnika na sudjelovanje u aktivnosti mobilnosti, informirati ih o različitim mogućnostima uključivanja i razinama sudjelovanja te ih ohrabriti na osmišljanje, pokretanje i sudjelovanje u drugim projektima. Nastavnici uključeni u projektne aktivnosti upoznat će se s najnovijim trendovima u struci, novim tehnologijama i novim metodama nastave, unaprijedit će vlastite osobne i profesionalne vještine i kompetencije što će dovesti do povećane motivacije u radu i korištenju usvojenih znanja i vještina.

Novostečena znanja i iskustva učenika i nastavnika moguće je implementirati kroz postojeći program Vježbeničkih tvrtki koji učenicima pruža kvalitetnije obrazovanje za poduzetništvo usklađeno sa zahtjevima tržišta rada.

4. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE O VAŽNOSTI ERASMUS+ MOBILNOSTI UČENIKA U OBRAZOVANJU ZA PODUZETNIŠTVO NA PRIMJERU EKONOMSKE I BIROTEHNIČKE ŠKOLE BJELOVAR

Istraživanje je provedeno u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar tijekom mjeseca svibnja 2023. godine. U istraživanju je sudjelovalo 180 učenika prvih, drugih i trećih razreda koji se obrazuju za smjerove ekonomist i upravni referent.

4.1. Predmet i cilj rada

Predmet rada je istražiti i utvrditi važnost Erasmus+ mobilnosti učenika u procesu obrazovanja za poduzetništvo na primjeru Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar

Cilj rada je analizirati stavove učenika o utjecaju Erasmus+ mobilnosti učenika na obrazovanje za poduzetništvo koje će im omogućiti veću konkurentnost na tržištu rada.

4.2. Hipoteza rada

Na temelju postavljenog predmeta i cilja istraživanja definira se sljedeća hipoteza: Erasmus+ mobilnosti učenika unaprjeđuju razinu obrazovanja odgojno-obrazovnih ustanova za poduzetništvo.

4.3. Istraživačka pitanja

Nakon provedenog Erasmus+ projekta uočena je potreba za ispitivanjem stavova učenika o važnosti mobilnosti učenika u obrazovanju za poduzetništvo te su kreirana sljedeća istraživačka pitanja:

1. Kakve su reakcije učenika na mogućnost sudjelovanja u Erasmus+ mobilnostima?
2. Koje su specifičnosti procesa prilagodbe i provedbe Erasmus+ mobilnosti učenika u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar?
3. Kako će Erasmus+ mobilnost učenika omogućiti učenicima konkurentnost na tržištu rada?
4. Kako mogućnost odlaska na Erasmus+ mobilnost učenika utječe na odabir kod upisa u srednju školu?

4.4. Metode istraživanja

Pri obradi i prezentaciji podataka značajnih za temu znanstvenog rada korištene su različite metode znanstvenog istraživanja kao što su: metoda analize i sinteze, metoda komparacije, metoda klasifikacije, metoda indukcije i dedukcije, metoda deskripcije i metoda kompilacije.

Za izradu znanstvenog rada korišteni su primarni i sekundarni izvori podataka. Sekundarni podaci prikupljeni su proučavanjem literature (knjige, znanstveni članci, internet izvori) te iz dostupnih baza podataka pomoću kojih je opisan pojam, značenje i važnost Erasmus+ mobilnosti učenika u obrazovanju za poduzetništvo.

Empirijskim istraživanjem, odnosno metodom anketiranja, prikupljeni su i analizirani primarni izvori podataka. Istraživanje je usmjereno na analizu stavova učenika o važnosti Erasmus+ mobilnosti u obrazovanju za poduzetništvo na primjeru Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar.

4.5. Prikaz i analiza rezultata

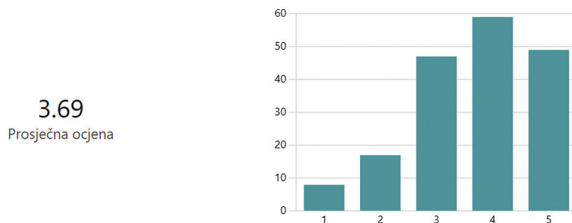
Istraživanje je provedeno na ukupno 180 ispitanika. Od ukupnog broja ispitanika 137 je ženskog, a 43 ispitanika je muškog spola. Odnosno, 76,00% ispitanika je ženskog spola, dok je 24,00% muškog spola.

Od ukupno 180 ispitanika 23,00% (41 ispitanik) su učenici prvih razreda, 41,00% (74 ispitanika) su učenici drugih razreda, dok su 38,00% (65 ispitanika) učenici trećih razreda.

Kao mjesto stanovanja grad Bjelovar navodi 45,00% ispitanika, druga mjesta u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji navodi 45,00% ispitanika, a izvan Bjelovarsko-bilogorske županije živi 10,00% ispitanika.

Skalom procjene od 1 do 5 ispitanici su trebali ocijeniti koliko su upoznati s mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost, s tim da je ocjena 1 bila najniža upoznatost s mogućnostima, a ocjena 5 najviša upoznatost s mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost. Prosječna ocjena s kojom su ispitanici ocijenili upoznatost s mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost je 3,69, što je vidljivo na slici 1.

Slika 1. Upoznatost s mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost

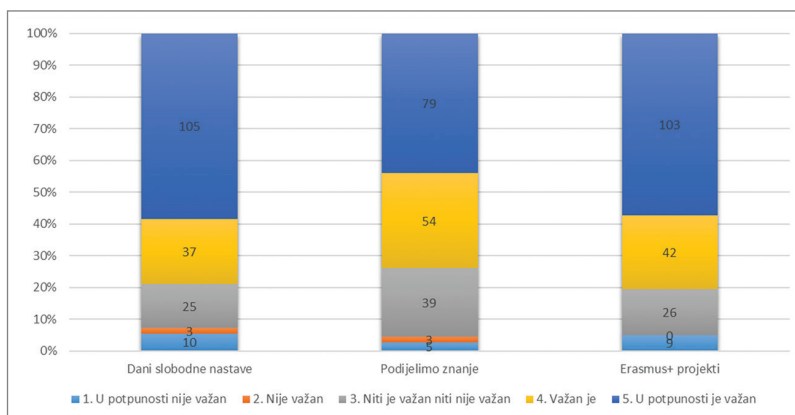
Izvor: Vlastito istraživanje

Peto anketno pitanje glasilo je: Navedite razloge sudjelovanja u Erasmus+ mobilnosti učenika (pod 1 u potpunosti se ne slažem, pod 5 u potpunosti se slažem). Kako bi se ispitivali mogući razlozi sudjelovanja u Erasmus+ mobilnosti učenika, ispitanici su primjenom Likertove ljestvice ocjenjivali višestruke izjave. Temeljem odgovora ispitanika oblikovani su sljedeći zaključci:

- 57,20% ispitanika u potpunosti se slaže s izjavom da će sudjelovanjem u Erasmus+ mobilnosti učenika steći nova znanja
- 59,40% ispitanika u potpunosti se slaže s izjavom da će sudjelovanjem u Erasmus+ mobilnosti učenika steći nova prijateljstva i poznanstva
- 63,30% ispitanika u potpunosti se slaže s izjavom da će sudjelovanjem u Erasmus+ mobilnosti učenika steći nova i drugačija životna iskustva
- 61,70% ispitanika u potpunosti se slaže s izjavom da će sudjelovanjem u Erasmus+ mobilnosti učenika upoznati različite kulture
- 53,90% ispitanika navodi kako je jedan od razloga za sudjelovanje u Erasmus+ mobilnosti učenika i vožnja avionom

Odgovori ispitanika prikazani su na slici 2.

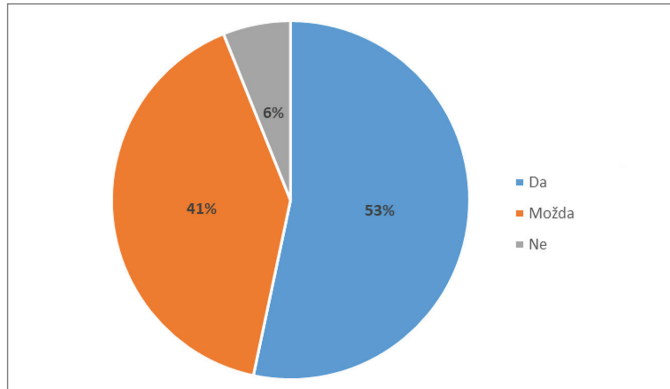
Slika 2. Mogući razlozi sudjelovanja u Erasmus+ mobilnosti učenika

Izvor: Vlastito istraživanje

U šestom anketnom pitanju ispitanici su trebali odgovoriti na pitanje žele li sudjelovati u Erasmus+ mobilnosti učenika. 53,00% ispitanika želi sudjelovati, 41,00% ispitanika navodi kako možda želi sudjelovati, dok 6,00% ispitanika navodi kako ne želi sudjelovati u Erasmus+ mobilnosti učenika što je vidljivo na slici 3.

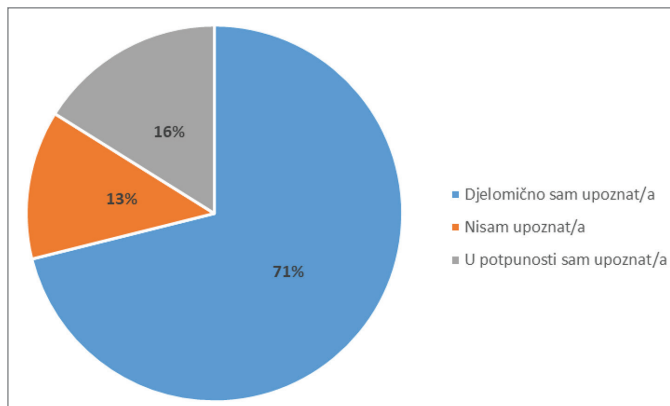
Slika 3. Sudjelovanje u Erasmus+ mobilnosti

Izvor: Vlastito istraživanje

Na anketno pitanje kojim se željelo saznati u kojoj su mjeri učenici upoznati s novostima o Erasmus+ projektima u školi, 13,00% ispitanika navodi kako nisu upoznati, 71% ispitanika je djelomično upoznato, a 16,00% ispitanika je u potpunosti upoznato s novostima o Erasmus+ projektima u školi što je vidljivo na slici 4.

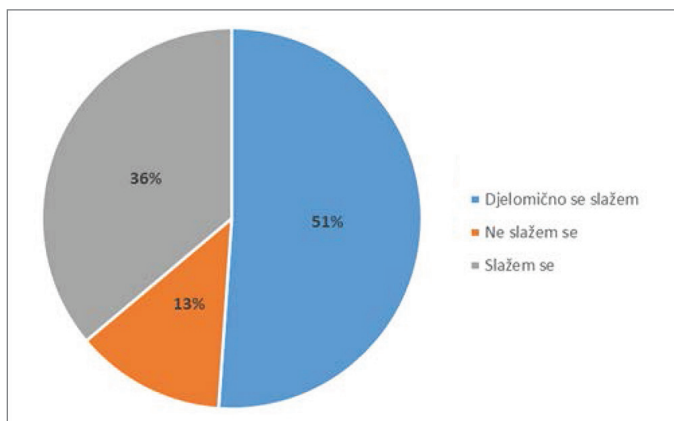
Slika 4. Upoznatost učenika s Erasmus+ projektima u školi

Izvor: Vlastito istraživanje

Informiraju li nastavnici u dovoljnoj mjeri učenike o mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost učenika, njih se 36,00% slaže, 51,00% djelomično se slaže, a ne slaže se 13,00% učenika što je prikazano na slici 5.

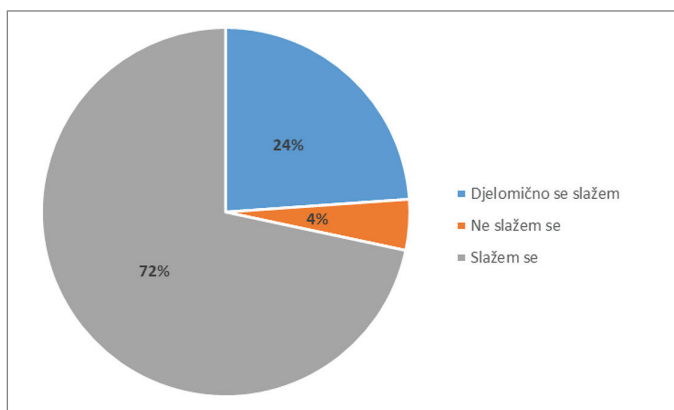
Slika 5. Informiranost učenika o mogućnostima koje pruža Erasmus+

Izvor: Vlastito istraživanje

Devetim anketnim pitanjem željelo se saznati trebaju li nastavnici u budućnosti više obavještavati učenike o mogućnostima koje pružaju Erasmus+ mobilnosti za učenike. 72,00% ispitanika slaže se s tvrdnjom da nastavnici trebaju u budućnosti više obavještavati učenike o mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost učenika, 24,00% ispitanika djelomično se slaže, dok se 4,00% ispitanika ne slaže s tom tvrdnjom što je prikazano na slici 6.

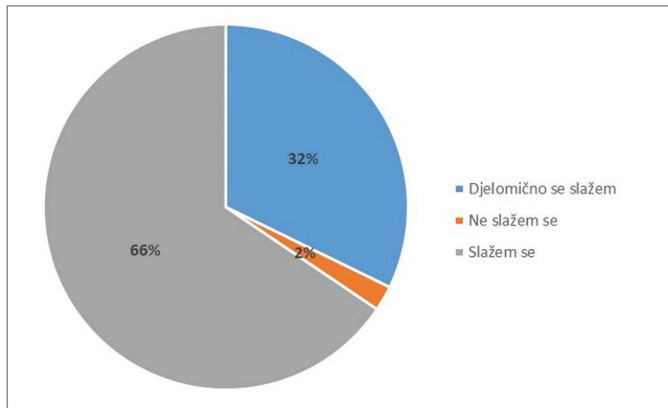
Slika 6. Obavještavanje učenika od strane nastavnika o mogućnostima koje pruža Erasmus+

Izvor: Vlastito istraživanje

U desetom anketnom pitanju ispitanici su trebali navesti u kojoj mjeri se slažu s tvrdnjom da će im sudjelovanje u Erasmus+ mobilnostima povećati konkurentnost na tržištu rada. 66,00% ispitanika se slaže, 32,00% se djelomično slaže s tvrdnjom, dok se 2,00% ispitanika ne slaže s tvrdnjom da će im se povećati konkurentnost na tržištu rada sudjelovanjem u Erasmus+ mobilnostima učenika, što je vidljivo na slici 7.

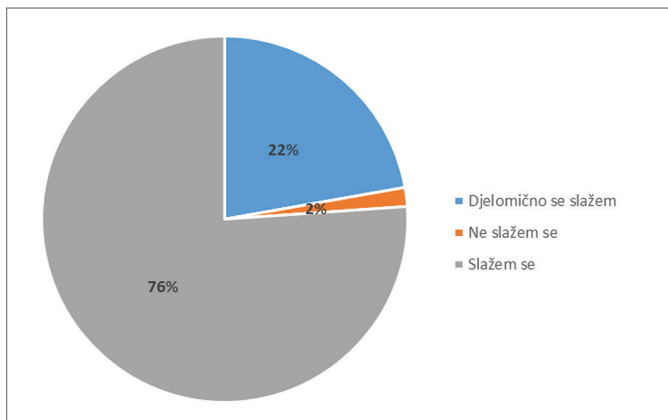
Slika 7. Konkurentnost na tržištu rada

Izvor: Vlastito istraživanje

U jedanaestom anketnom pitanju ispitanici su trebali odgovoriti u kojoj se mjeri slažu s tvrdnjom da će im sudjelovanje u Erasmus+ mobilnostima učenika povećati poduzetničke kompetencije. S navedenom tvrdnjom slaže se 76,00% ispitanika, djelomično se slaže 22,00% ispitanika, a ne slaže se 2,00% ispitanika, što je vidljivo na slici 8.

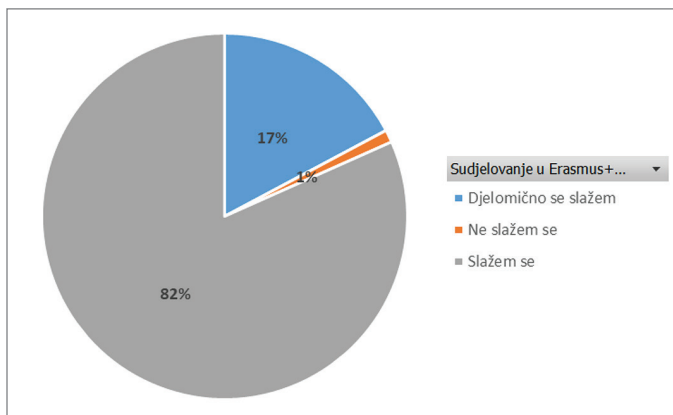
Slika 8. Povećanje poduzetničkih kompetencija kod sudionika u Erasmus+ mobilnosti

Izvor: Vlastito istraživanje

Dvanaesto anketno pitanje odnosilo se na utjecaj Erasmus+ projekata na povećanje samopouzdanja učenika. Njih 82,00% slaže se s tvrdnjom da će se učenicima koji sudjeluju u Erasmus+ projektima povećati samopouzdanje, njih 17,00% djelomično se slaže s navedenom tvrdnjom, a 1,00% se ne slaže, što je prikazano na slici 9.

Slika 9. Utjecaj Erasmus+ mobilnosti na samopouzdanje učenika sudionika

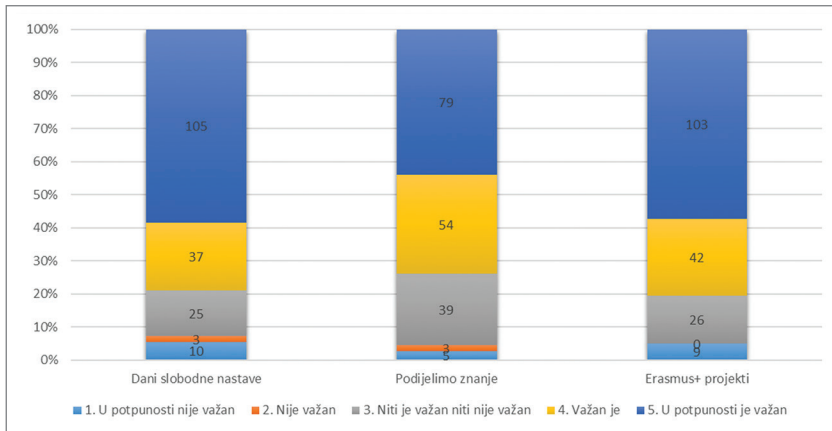

Izvor: Vlastito istraživanje

Trinaesto anketno pitanje glasilo je: Navedite u kojoj mjeri su projekti koje provodi Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar važni prilikom odabira upisa u srednju školu (pod 1 u potpunosti se ne slažem, pod 5 u potpunosti se slažem). Temeljem odgovora ispitanika oblikovani su sljedeći zaključci o važnosti provođenja projekata u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar:

- 58,30% ispitanika u potpunosti se slaže s izjavom da je prilikom odabira upisa u Ekonomsku i birotehničku školu Bjelovar važan projekt „Dani slobodne nastave“
- 43,90% ispitanika u potpunosti se slaže s izjavom da je prilikom odabira upisa u Ekonomsku i birotehničku školu Bjelovar važan projekt „Podijelimo znanje“
- 57,20% ispitanika u potpunosti se slaže s izjavom da je prilikom odabira upisa u Ekonomsku i birotehničku školu Bjelovar važan Erasmus+ projekt

Odgovori ispitanika prikazani su na slici 10.

Slika 10. Važnost provođenja projekata prilikom odabira upisa u srednju školu

Izvor: Vlastito istraživanje

5. GLAVNI ZAKLJUČI ISTRAŽIVANJA

U ispitivanju je sudjelovalo 180 učenika prvih, drugih i trećih razreda Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar koji se obrazuju za smjer ekonomist i upravni referent. Iz anketnog upitnika vidljivo je kako 55,00% učenika stanuje izvan grada Bjelovara, odnosno u drugim mjestima i izvan Bjelovarsko-bilogorske županije, što je jasan pokazatelj da je više od polovice ispitanih učenika s manje mogućnosti.

Istraživanje je pokazalo kakve su reakcije učenika na mogućnost sudjelovanja u Erasmus+ mobilnostima. Prosječna ocjena upoznatosti s mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost učenika je 3,69. Većina učenika se u potpunosti slaže, a kao moguće razloge sudjelovanja u Erasmus+ mobilnosti učenika navode stjecanje novih znanja, novih prijatelja i poznanstava, životnog iskustva, upoznavanje različitih kultura i vožnju avionom. Više od polovice učenika prvih, drugih i trećih razreda Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar, njih 53,00%, izjasnilo se da bi željeli sudjelovati u Erasmus+ mobilnosti učenika.

Specifičnost procesa prilagodbe i provedbe Erasmus+ mobilnosti učenika u Ekonomskoj i birotehničkoj školi Bjelovar očituje se kroz upoznatost i informiranost učenika o Erasmus+ projektima. Istraživanje je pokazalo da je većina učenika djelomično upoznata s novostima o Erasmus+ projektima u Školi. Također, većina učenika se djelomično slaže da ih nastavnici u dovoljnoj mjeri informiraju o mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost za učenike. S tvrdnjom da bi nastavnici u budućnosti trebali više obavještavati učenike o mogućnostima koje pružaju Erasmus+ mobilnosti učenika slaže se 72,00% učenika.

Provedenim istraživanjem zaključilo se kako većina učenika smatra da će sudionici Erasmus+ mobilnosti povećati svoju konkurentnost na tržištu rada kroz povećanje poduzetničkih kompetencija i samopouzdanja.

Prilikom odabira srednje škole koju žele pohađati, učenici su se izjasnili da im je u potpunosti važno provođenje projekata, a 57,20% učenika se izjasnilo da im je u potpunosti važno provođenje Erasmus+ projekata u Školi.

6. ZAKLJUČAK

Ovim su radom autorice htjele staviti naglasak na važnost Erasmus+ mobilnosti učenika u obrazovanju za poduzetništvo. Rad je temeljen na prethodnom iskustvu u provođenju Erasmus+ projekta „Svi za struku, struka za sve!“ Cilj rada je bio analizirati stavove učenika prvih, drugih i trećih razreda Ekonomske i birotehničke škole Bjelovar o utjecaju Erasmus+ mobilnosti učenika na obrazovanje za poduzetništvo koje će im omogućiti veću konkurentnost na tržištu rada.

Prema empirijskom istraživanju većina ispitanika želi sudjelovati u Erasmus+ mobilnostima i smatra ih važnima u obrazovanju za poduzetništvo. Većina učenika smatra da će na ovaj način povećati svoju konkurentnost na tržištu rada kroz povećanje poduzetničkih kompetencija i samopouzdanja. U kojoj mjeri su učenicima važni Erasmus+ projekti može se uočiti iz interpretacije dobivenih rezultata gdje se izjašnjavaju da nastavnici trebaju u budućnosti više obavještavati učenike o mogućnostima koje pruža Erasmus+ mobilnost. Iz dobivenih rezultata ankete došlo se do zaključka da bolja i učestalija prezentacija uspješno provedenih projekata može rezultirati postizanjem širih i međunarodno prepoznatih ishoda učenja u području poduzetništva.

Erasmus+ mobilnost ima veliku važnost u obrazovanju za poduzetništvo jer pruža priliku učenicima i nastavnicima za stjecanje vrijednih iskustava kako bi razvili vještine koje su potrebne za konkurentnost na tržištu rada i na taj način unaprjeđuju razinu obrazovanja za poduzetništvo odgojno-obrazovnih ustanova.

Novi program za razdoblje od 2021. – 2027. godine nastoji ostvariti veću inkluzivnost, dostupnost i održivost, a Erasmus akreditacija nudi novi način pristupa aktivnostima mobilnosti u okviru novog programa.

Ovim istraživanjem potvrđena je radna hipoteza koja glasi: Erasmus+ mobilnosti učenika unaprjeđuju razinu obrazovanja odgojno-obrazovnih ustanova za poduzetništvo.

THE IMPORTANCE OF ERASMUS+ STUDENT MOBILITY IN EDUCATION FOR ENTREPRENEURSHIP IN THE EXAMPLE OF THE SCHOOL OF ECONOMICS AND OFFICE TECHNOLOGY OF BJELOVAR

Marija Dušek

Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar
Poljana dr. Franje Tuđmana 9, 43000 Bjelovar, Croatia
Phone: +38598833347, E-mail: marija.dusek@gmail.com

Gabriela Kralj Bartovčak

Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar
Poljana dr. Franje Tuđmana 9, 43000 Bjelovar, Croatia
Phone: +385916179442, E-mail: gabrielakralj@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to determine the attitude of students of the first, second and third grades towards the importance of Erasmus+ student mobility in entrepreneurship education in the example of the Bjelovar School of Economics and Office Technology. After a successful implementation of the first project, in order to get to know the students, teachers and project applicants, presented the implemented activities to first, second, third and fourth-grade students and elementary school students. The goal was to analyse students' views of the impact of Erasmus+ student mobility on entrepreneurship education, which will enable them to be more competitive in the labour market, and the implementation of the type of teaching where students are introduced to international trends. Through empirical research, we examined and analysed the attitudes of students who did not participate in Erasmus+ projects and assessed students' interest in future Erasmus+ projects. The survey involves 180 students from 12th grade majoring in economics and administrative clerkships at the Bjelovar School of Economics and Office Technology. Data processing presented the frequency of individual answers in the survey, where the answers were offered on a scale from 1 to 5 and in the form of a Likert scale. Various methods of scientific research were used in the processing and presentation of data relevant to the topic of the scientific work, such as the method of analysis and synthesis, the process of comparison, the practice of classification, the method of induction and deduction, the method of description and the form of compilation. According to empirical research, most respondents want to participate in Erasmus+ mobilities and consider it essential in entrepreneurship education. From the results of the survey, we conclude that a better and more frequent presentation of successfully completed projects can result in the achievement of broader and internationally recognised learning outcomes in entrepreneurship. The research confirmed the working hypothesis: "Erasmus+ mobility of students improves the level of education of educational institutions for entrepreneurship".

Keywords: "Erasmus+ mobility"; "education for entrepreneurship"; "competitiveness on the labour market"

LITERATURA

1. Škrtić, M.; Mikić, M. Poduzetništvo. Zagreb: Sinergija, 2011., str. 81 – 82
2. Lackéus, Martin. Entrepreneurship in education; What, why, when, how. Paris: OECD Publishing, 2015.